

ZGRABETE JA SVOJATA PRILIKA !

Nevrabotenosta navistina e problem eden kaj nas,no...Za sreka se poveke se pojavuva potreba od neкои novi zanimanja sto otvaraat posiroki moznosti i perspektivi.Treba samo da se napravi vistinskiot izbor na profesijata,koja ke bide vo funkcija na obezbeduvanje na vasata egzistencija,a istovremeno ke vi bide i zadovolstvo da ja izvrsuvate.Zatoa , pak , koi se profesiiite sto najmogu se baraat ,kako da nastapite koja barate rabotno mesto,kako da se oblecete pri toa ili kako da napisete CV , eve neкои prakticni soveti.

ODLIV NA MOZOCI

PERSPEKTIVA VO STRANSTVO – Za zal,no realnost na nasata drzava e takanareceniot “odliv na mozoci”,koj sekojdnevno i veke podolgo vreme se slucuva.Barajki podobra perspektiva,recisi po pravilo najdobrite kadri vednas po diplomiranjeto zaminuvaat nekade vo stranstvo,najcesto onamu kade sto ke im bidat ponudeni podobri uslovi za vrabotuvanje,dobra ili odlicna moznost za zarabotka, no i podobri moznosti za usovrsuvanje i napreduvanje.

NAJBARANITE ZANIMANJA – Megu kadrite sto najmnogu naogaat rabota i najmnogu se barani nadvor vo evropskite ili duri i vo prekuokeanskite zemji (SAD , Kanada , Nov Zeland , Avstralija) se diplomcite na masinskite,elektrotehnickite , arhitektonskite nauki.Ne pomalku od niv mozat da najdat dobra rabota i hemicarite , fizicarite , matematicarite i biologite , cie skoluvanje drzavata mnogu ja cini , a so nivnoto zaminuvanje gubi dvostrano.

NOVI ZANIMANJA I PROFESII NA IDNINATA

Kako da se izbere vistinskata profesija, onaa koja moze da obezbedi dobra zarabotka i egzistencija , a istovremeno ke pretstavuva zadovolstvo da se izvrsuva, e prasanje sto gi izmacuva pogolemiot broj luge, osobeno mladite sto se naogaat na raskrnicata na svojot zivot. Ova vreme na sovremeni tekovi, so ogroman napredok informatickata tehnologija, telekomunikaciite, medicinata, astronomijata i drugi oblasti od denesniot zivot, nudi i mnogu drugi moznosti, no bara i adaptiranje i prenasocuvanje kon novonastanite potrebi. Znaci go nema veke ona

klasichnoto : sakam da bidam lekar , pravnik ili ekonomist , tuku i vo ovie profesii treba da se izbiraat onie novi i perspektivni nasoki sto denesnicata gi bara.

STRUCNJAK VO OBLASTA NA INFORMATICKATA TEHNOLOGIJA

- ❖ **NAJBARANO** Edno od najbaranite zanimanja na denesnicata , sekako e da se bide “kompjutergerija” , odnosno strucnjak vo oblasta na informatickata tehnologija. Tie luge , informaticarite, sto najdobro go razbiraat jazikot na kompjuterot vo denesno vreme stanuvaat neophodnost ! Zosto e taka , vednas im e jasno na site onie sto rabotniot den go pominuvaat navednati nad kompjuterot , bidejki tie znaat sto znaci samo eden den toja da e nadvor od funkcija ili da se prekinat Internet – vrskite ! Toa e narodski receno kako da “im se otseceni” racete, bidejki osnovniot ala time nadvor od upotreba, a vremeto ne ceka, gi gazi..
- ❖ **OSTRUUVANJE** Do diploma za informaticar se doaga pred se so studiranje na informatickite nauki na tehnickite fakluteti, kako masinskiot i elektrotehnickiot, no ima nasoki za informaticari i na drugite fakluteti, kako na ekonomskiot, prirodno-matematichkiot, kade sto se dobivaat specijalizirani diplomii. Postojat i poveke skoli i agencii koi organiziraat kursevi za osposobuvanje na informaticari.

PROBLEM PLUS

Vrabotuvanje vo drug grad – Preseluvanje i vrabotuvanje vo drug grad postoi i kako moznost, no mnogu malku se koristi vo praksa ! Poveketo mladi migriraat kon Skopje, dodeka obratnata relacija – od Skopje kon pomalite gradovi najcesto ne se prifaka. Iako ponekogas toa znaci dobro plateni ili atraktivno rabotno mesto.

STRUCNJAK VO OBLASTA NA MARKETINGOT

- ❖ **ATRAKTIVNO** Naprednata tehnologija ovozmozi i razni marketingiski moznosti, koi pak im se neophodni na kompaniite za da go zadrzat svojot postignat prestiz. Reklamiranje i adekvatnoto marketingo prezentiranje se osnovniot pokazatel za stepenot na razvoj na odredena kompanija. Vo tie kompanii kade sto toa e svateno se nudat odlicno plateni rabotni mesta na marketing agentite i razni moznosti za provizivski zarabotki.
- ❖ **SIROKI MOZNOSTI** Ostrucuvanje vo ova oblast moze da se vrsi na ekonomskite fakluteti i faklutetite za menagement vo marketingot. No za dobar marketing agent, najvazno e prvenstveno da se poseduvaat komunikativni sposobnosti, potoa sposobnosti za atraktivno

pretstavuvanje na rabotite,vo ovoj slucaj,moznostite na svojata kompanija.Ona sto e privlecno kaj ovaa profesija e sto e se pobarana,pa bez razlika za koja oblast ke se stekne diplomata,ima moznosti za rabota vo kompanii od razni bransi.

RAKOVODITELI VO FINANSII I KNIGOVODSTVO

- ❖ **EKSPERTI** So dobar knjigovoditel i planina ke srusis! Taka velat denesnite menageri vo nasite kompanii,i navistina imaat pravo.Bidejki ovaa izreka nastanala zatoa sto tie se primorani da se potprat na site onie izvestai i brojki sto treba da gi pokazat rezlutatite od nivnata rabota,a niv moze da gi podgotvi samo dobar strucnjak vo finansiskata oblast.Zatoa i vo hierarhijata na kompaniite,na celnoto mesto na sopstvenicite,vtoroto mesto im pripaga na finansiskite rakovoditeli.
- ❖ **OSTRUCENOST** Osnova za ovaa oblast se ekonomskite fakluteti,sto gi napravi osobeno atraktivni.No osven samata diploma,za dobro izvrsuvanje na ovie struki,potrebno e da se sledat sovremenite ekonomski tekovi,pa i promenite vo ekonomsko-pravnite normativi.

SOFTVER – EKSPERTI

- ❖ **PAK KOMPJUTERCII** Softverot za sledenje i kontrola na rabotenjeto vo kompaniite bara posebno ostruceni lica za toa zanimanje.Toa znaci planiranje,koordinacija i voveduvanje na softverot vo samata kompanija i negovo instaliranje,a potoa i odrzuvanje.
- ❖ **SERTIFIKATI** Atraktivnosta na ovaa struka e vo nemanjeto dovolen broj strucnjaci sto ke go implementiraat.Za ovaa struka se potrebni tehnicki sertifikati od kompjuterskite kompanii.

Menageri vo penziski fondovi

- ❖ **NOV VID OSIGURUVANJE** Promenite vo penziskiot zakon dovedoa do otvoranje novi zanimanja i vo ovaa oblast,bidejki poranesniot ednostolben sistem se pretvori vo trostolben.lako tretiot stolb kaj nas se uste ne e zazivean,vtoriot stolb otvori moznosti za novi rabotni mesta,i toa za menageri i agenti vo penziskite fondovi
- ❖ **VREDNOSNI HARTII** Sekako i ova zanimanje e mosne blizu do finansiskoto,bidejki samoto bavenje so osigurenice,kako i so hartiite od vrednost,bara posebno poznavanje na ekonomskite termini i pazarnite slucuvanja,bidejki koga se raboti za pari,greski ne smee da ima.Zatoa ostrucuvanjeto na ovie eksperti e na faklutetite za osiguruvanje i ekonomskite fakluteti,no samata rabota najdobro se uci niz prakticnoto rabotenje.

Strucnjak vo oblata na coveckite resursi

- ❖ **STRATESKA FUNKCIJA** Upravuvanjeto so sektorot za covecki resursi e strateska funkcija vo sekoja kompanija.Ako porano toa se vikase “kadrova sluzba” i bese mesto kade sto se dobivaa zdravstveni kartoncinja ili potvrdi za detski dodatok,odamna poveke ne e

taka. Naprotiv, vo denesni uslovi, rabotenjeto vo sektorot za covecki resursi e edno od najvaznite mesta vo samata kompanija i vrsitelite na ovaa funkcija najcesto se naogaat na samiot vrv na rakovodstvoto na kompanijata.

- ❖ **REGRUTACIJA** Ovoj sektor vsusnost e mestoto kade sto bukvalno se vrsi regrutacija na kadarot, a ponatamu se izvrsuvaat i site drugi bitni raboti za kompanijata – izgradba na sistemot za nagraduvanje, treninzite i obukite, bezbednosta, ostvaruvanjeto na pravata od rabotno – pravnata oblast.
- ❖ **EDUKACIJA** Za adekvatno izvrsuvanje na ovaa funkcija potrebno e da se poseduva diploma od opstevstvenite oblasti, psihologijata, andragogijata ili druga bliska na niv nauka, koja ovozmozuva najdobro poznavanje na coveckata priroda , a so toa ponatamu ovozmozuva i soodvetno ostrucuvanje za uspesno izvrsuvanje na ova zanimanje. No, ovaa funkcija mozat uspesno da ja izvrsuvaat i ostruceni vo drugi oblasti, kako ekonomija, pravo, se razbira ako imaat vo sebe sposobnost i zelba da ja vrsat.

KLUCNI FAKTORI ZA DOBIVANJE RABOTA

1. ZNAENJE – vazno , ama ne i presudno

2. ZELBA - da ucite i da se usvrsuvate vo rabotata – obvrzna , presudna .

3. ISKUSTVO – vazno za mnogu raboti , no ne e presudno ako ste podgotveni da ucite. Iskustvovo , sposobnosta i delovnata vestina , ako gi imate ja anuliraat potrebata od diploma.

4. DIPLOMA – vazna , no ne i presudna , osobeno ako imate iskustvo.

5. KARAKTEROT NA KANDIDATOT – vazen i presuden za dobivanje rabota – ako se pretstavite kako nekoj koj e vreden, rabotliv, ambiciozen , a vo isto vreme i prizemen (uctiv, skromen, normalen, simpaticen), a isto taka i ako oddavate vpecatok deka dobro bi se vklopile vo opkruzuvanjeto na firmata vo koja barate rabota. Potrebno e pred da odite na intervju dobro da ja proucitate kompanijata vo koja barate rabota. Vo ovoj slucaj sansite za dobivanje rabota se mnogu golemi.

6. DOBROTO RASPOLOZENIE – pozitivniot stav pri razgovorot – obvrzno i presudno pri dobivanjeto rabotno mesto.

PRV CEKOR – DOBRO NAPISANO CV

Starata molba za rabota sega veke zvuci smesno : “Go molam gorenavedeniot naslov...” I , veruvajte , veke ne e samo moda , tuku najdobro ke pominete ako imate dobro napisana biografija , ili takanareceno CV. Ovaa kratenka poteknuva od latinskite zborovi za zivotopis ili biografija *Curriculum Vitae* , no ne se raboti za standardna biografija vo koja ke go

raskazujete svojot zivot , tuku kusa forma na prikaz na vasite licni podatoci , sposobnosti i edukacija.

Celta na CV – to e vasiot iden rabotodavac ,otkako ke go procita , da pokaze interes da ve povika na razgovor za rabota.Dali ke ja dobieate rabotata ili ne , zavisi od toj razgovor , a za da dojde do nego , morate da imate navistina vpecatljivo CV.Zatoa pred da pocnete da ja pisuvate biografijata , obidete se da se stavite vo pozicijata na rabotodavacot i da sogledate kakov e oglasot za rabotното mesto , sto se bara od kandidatot...Znaci , najvazno e da go zainteresirate rabotodavacot i da sogledate kakov e oglasot za rabotното mesto , sto se bara od kandidatot...Znaci najvazno e da go zainteresirate rabotodavacot so vasata ponuda – a vasata ponuda e vsusnost vaseto CV.

- ❖ **ORIGINALNOST** Vaseto CV ispratete go ako navistina imate iskustvo ili ste skoluvani za odredena oblast.Vo sprotivnom , ke si napravite losa usluga sebe si.Bidejki i ako dobro pominete na razgovorot , zatoa sto ste pretstavitelni , mozete brzo da dobieate otkaz ako lazno ste gi pretstavile podatocite za vasata strucna sposobnost i poradi toa ne uspeete da se snajdete na rabotното mesto i ne ja izvrsuvate rabotata kako sto treba.Ova vi e pouka deka ne smete da preterate nitu vo CV-to , nitu vo pretstavuvanjeto – ne se pravete deka se znaete.Naprotiv , istaknete ja vasata strucnost , no na originalen nacin , bez lazni pretstavuvanja.
- ❖ **FOTOGRAFIJA** Ova veke e mec so dve ostrici – moze da vi pomogne da ja dobieate rabotata , no i da vi odmogne ! Znaci , koga konkurirate za odredeno rabotno mesto , prvo proverete dali toa e mesto kade sto se raboti so stranki,kade sto e vazen nadvoresniot izgled,ili rabotното mesto bara um i ostrucenost , pa fizickiot ili nadvoresniot izgled na kandidatot i ne e tolku vazen.

“Nasmevkata e vazna koga barate rabota,no taa treba da e samo dodatok na strucnosta , koja ke vi pripomogne”

BIDETE SREDENI

No koga konkurirate za rabota vo oblata od uslužnitate dejnosti kade sto cesto ke doagate vo dopir so luge, fizickiot izgled e mosne vazen i zatoa vo takvo CV stavete svoja fotografija.

- ❖ **GRAMATICKI GRESKI** Ova e nedozvoleno vo vaseto CV ! Vo toj slucaj ke ostavite vpecatok na nevnimatelna, pa duri i na polupismena licnost, od koja ne moze da se ocekuva seriozno i trudoljubivo da gi izvrsuva rabotnite obrvski.
- ❖ **FORMATOT NA CV-TO** Najvazno kako sto veke rekovme e da bide uredno napisano i vistinito , a ponatamu mozete da go podgotvite vo vord ili vo pdf-format, no da vnimavate estetikata na stranicata da bide socuvana i privlecna.
- ❖ **DOLZINA NA CV-TO**
 - Za kandidatite so osnovno rabotno iskustvo – najmnogu edna rabotna stranica
 - Za kandidati so povekegodisno iskustvo – ne poveke od 2 stranici.
 - Za vrvni strucnjaci so povekegodisno iskustvo i dostignuvanjata vo rabotata – okolu 3 stranici
- ❖ **PREPORAKI** Na krajot na vaseto CV mozete da gi navedete iminjata na lugeto kaj koi prethodno ste rabotele ili koi na nekoj nacin mozat da ja porvrdat vasata strucnost (toa mozat da bidat vasite profesori, asistenti, treneri). Znaci mozete da stavite niven kontakt – telefon ili imejl – adresa. No, nikako toa ne smeat da bidat vasi prijateli ili rodnini !!! Nitu pak poveke od dve – tri iminja koi garantiraat za vas. Bidete uvereni deka vasiot iden rabotodavac ke se javi barem kaj eden od navedenite iminja za da ve proveru.
- ❖ **PROPRATNO PISMO** Ponekogas ova propratno pismo moze da bide i povazno od samata biografija , bidejki toa e vsusnost prvot kontakt so vasiot rabotodavac. Zatoa cesto i vo oglasite se naveduva deka pokraj biografija , bidejki toa e vsusnost prvot kontakt so vasiot rabotodavac. Zatoa cesto i vo oglasite se naveduva deka pokraj biografijata treba da dostavite pismo za motivacija , vo koe ke gi navedete pobudite ili pricinite koi ve naterale da se javite na odreden oglas. Ovoj kontakt preku pismoto so idniot rabotodavac e mnogu vazen, zatoa ne propustajte ja sansata.

DOMASNA ZADACA

Stavete se vie vo uloga na rabotodavacot i zamislejte ja rabotata od oglasot za koja se prijavuvate i koja treba da se izvrsuva. **Poglednete ja Veb-stranicata na kompanijata** vo koja konkurirate. Zapoznajte se so povaznite podatoci za nea, proucete gi proizvodite sto gi proizveduva ili osnovnata dejnost so koja se zanimava. Stavete se vo uloga na drugata strana i preispitajte se dali navistina odgovarate na toa rabotno mesto. **Postavete im i vie prasanja** na intervjueto za toa sto im se dopaga, a sto ne vo vaseto CV, pa so tie sugestii podocna dopolnete go.

JOB – HOPERI

Rabotodavacite cesto sakaat da znaat zosto nekoj kandidat **gi menuval rabotnite mesta** , koga toa ke go zabelezat vo negovata fotografija, zatoa sto toj fakt ponekogas upatuvava na nestabilen rabotnik, koj nikade ne moze da se skrasi. Toa moze da pretpostavi i strav kaj rabotodavacot od nerabotnik ili covek na kogo mnogu, mnogu ne mu se raboti, tuku kaj i da odi, bara samo dobro da si pomine, a ne i da raboti. Zatoa, ako imate takvi promeni, podgotvete si i dobar odgovor za toa zosto ste gi menuvale rabotnite mesta, za da ne ostavite vpecatok kaj rabotodavacot na mrzlivko i nerabotnik.

KAKO PODOBRO DA SE PRODADETE

Vo mnogu oglasi ke zabelezite deka prvo sto se bara e rabotno iskustvo.No,kako da stekne iskustvo nekoj koj stotuku go završil faklutetot.I kade da odat tie kandidati bez rabotno iskustvo ako sekade se baraat luge so praksa?! Osobeno i zaoa sto iskustvoto najcesto se bara tokmu za oblata za koja e i nasloveno rabotno mesto.lako e ova veke usvoena praktika,taa e pogresna,bidejki sekoj covek ima određen životno iskustvo,koe moze da mu pomogne ponatamu vo izvrsuvanje na rabotata.Pa,makar i da e toa rabota niz prakticnite vezbi na faklutet ili bilo kakva druga dopolnitelna rabota,ako za odredeno istrazuvanje ste rabotele na nekakov proekt,a tie se vrzani so vasata idna rabota.Seto toa moze da se smeta za odredeno rabotno iskustvo i da vi pomogne vo idnoto izvrsuvanje na rabotnite zadaci.Zaoa,zaprasajte se so sto ste se zanimavale vo tekot na svojot zivot,a sto ima vrska so odredena rabota i sto bi mozelo da se pretstavi kako odredeno iskustvo.Znaci,naucete da se prezentirate sebe si so toa,bidejki umesnosta na pretstavuvanje e prvot cekor do rabotno mesto.

NA DELOVNIOT RAZGOVOR...

- ❖ Sekogas imajte predvid deka ne postoji vtora moznost za ostavanje dobar vpečatok.A ova e mozebi vasata životna sansa,ova e rabotno mesto koe tolku mnogu go posakuvate i koe ponatamu ke vi donese dobra zarabotuvacka i moznost za perspektiva ! Zaoa potrudete se dobro da se pretstavite.Ne ostavajte nisto na slucajnosta.Podgotvete se! Koncentrirajte se na ona sto treba da go kazete ! Ne treba da glumite.Naprotiv , vaseto glumenje deka ste nesto drugo vo toj moment moze samo da ostavi los vpečatok.Bidete sto poprirodni,jasni i koncizni vo zboruvanje.Pocituvajte go bontonot – ne zboruvajte ako ne ve prasuvaat ! No,koga ke vi vide postaveno prasanje – odgovorete najjasno sto mozete.Ne vleguvajte vo nepotrebni objasnuvanja,raskazuvanja...Pokazete ja dolznata pocit kon rabotodavacot ili komisijata pred koja se pretstavuvate,no ne bidete servilni ili ponizni.Nitu pak drski! Znaci izberete odmeren ton,kuso i jasno obrazlozenie!

KAKO DA SE OBLECETE ZA RABOTA...

Pravilata za oblekuvanje se onie koi vazat i vo sekojdnevniot zivot – znaci,ona sto ke go nosite prvo treba da bide cisto i uredno.Ponatamu,se sto ke oblecete na denot na intervjueto,i ne samo na toj den,tuku i voopsto na rabotno mesto,no bidejki toj den osobeno e vazen za vas,zaoa garderoba treba da bide vo znakot na ona sto voobicaeno bi go narekle pristojno

oblekuvanje.Znaci toj den zaboravete gi kusite zdolnista,pregolemite dekoltea,iskinatite farmerki,pretesnite bluzi.Neka ona sto go nosite na vas od site strani “izvikuva” – **PRISTOJNO !** .Toa istoto se odnesuva i na vasata sminka – NIKAKO napadna sminka,NIKAKO dreclivi boi i NIKAKO premnogu sminka na vas! Zapamtete deka izgledot i stavot se isklucitelno vazni faktori za toa kako ke pominete na intervjueto,koi ke go pokazat vaseto vistinsko “JAS” ,no i koi mozat da vi go donesat posakuvanoto rabotno mesto.

KAKO SO SEFOT ...

- ❖ Korektniot odnos so rakovodnoto lice e eden od preduslovite za ponatamosno izvorsuvanje na rabotnite zadaci.Znaci,ne e samo vazno da se ostavi vpecatok na rabotodavacot,na sopstvenikot na firmata ili na komisijata.Isto tolku e vazno da se ostavi vpecatok na liceto sto ke bide direkten prepostaven ili rakovoditel,bidejki ponatamosnata sorabotka i efektivno izvorsuvanje na rabotnite zadaci ke zavisi od taa korelacija.Voopsto rabotenjeto i efektivnosta vo izvorsuvanje na rabotnite zadaci koe sledi ke zavisi isklucitelno od toj odnos.Sekako deka ima poveke faktori sto ke ja ovozmozat ili ke ja unistat taa korelacija.Prvenstveno,mozebi e onaa starata privlecnost ili dobivanje ubavo mislenje na prv pogled, no ponatamu vo prasanje se i karakteristikite na dvete licnosti.Ponatamu isto taka mosne vazni se i karakternite osobini na dvete licnosti – neophodno e prilagoduvanje na ona sto go baraat rabotnite zadaci,no i na nacinot i metodot na rabota na prepostaveniot,bidejki samo korektniot odnos vo taa spojka – sef i rabotnik,vetuva uspesna rabota!!!

